

Sproģu gravas

Publicēts: 17.11.2020.

Atjaunināts: 11.11.2021.

Dabas piemineklis ir ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks veidojums, kur nelielā teritorijā Daugavas senielejā vienviet koncentrētas dažādu mūsdienu eksogēno ģeoloģisko procesu izpausmes un šo procesu veidotās reljefa formas. Augšdaugavas avotu pētījumu programmas realizācijas gaitā tika konstatēts, ka Daugavas senielejas kreisā pamatkrasta nogāzē, apmēram 3,4 km lejpus Krāslavas, atrodas avotcirku un gravu izvietojuma blīvuma, nogāžu ģeoloģisko procesu un to darbības seku daudzveidības ziņā unikāla teritorija. Te, Skerškānu loka virsotnē, apmēram 1,5 km garā posmā starp Oleņu mājām un Aizvējiņu pilskalnu, 34 – 38 m augstajā upes kreisā pamatkrasta nogāzē izveidojušās vairāk nekā 30 erozijas un nogāžu procesu reljefa formas.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, atrodas [dabas parkā Daugavas loki](#), [aizsargājamo ainavu apvidū Augšdaugava](#).

Kods: LV0440830

Administratīvais iedalījums: Krāslavas novads, Kaplavas pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Latgales reģionālā administrācija](#)

Robežu shēma

 Robežu shēma uz ortofoto pamatnes

Normatīvie akti

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Vispārējs raksturojums

Teritorija ir izvietojusies Augšdaugavas pazeminājumā, Daugavas senlejā, upes kreisajā krastā.

Dabas piemineklis ir ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks veidojums, kur nelielā teritorijā Daugavas senielejā vienviet koncentrētas dažādu mūsdienu eksogēno ģeoloģisko procesu izpausmes un šo procesu veidotās reljefa formas. Augšdaugavas avotu pētījumu programmas realizācijas gaitā tika konstatēts, ka Daugavas senielejas kreisā pamatkrasta nogāzē, apmēram 3,4 km leņpus Krāslavas, atrodas avotcirkus un gravu izvietojuma blīvuma, nogāžu ģeoloģisko procesu un to darbības seku daudzveidības ziņā unikāla teritorija. Te, Skerškānu loka virsotnē, apmēram 1,5 km garā posmā starp Oleņu mājām un Aizvējiņu pilskalnu, 34 – 38 m augstajā upes kreisā pamatkrasta nogāzē izveidojušās vairāk nekā 30 erozijas un nogāžu procesu reljefa formas.

Apsekojumā ir uzmērītas 28 avotcirkus gravas - īsas, nesazarotas nogāžu gravas, kuru augšteces daļā vērojami noslīdeņi un avotcirkus, un 6 gravveida ielejas. Avotcirkus gravas ir īsas, nogāžu procesu un erozijas veidotas formas, kuras izveidojušās upju senieleju stāvajās nogāzēs. Terminu "avotcirkus grava" pirmo reizi publikācijā lieto V. Venska. Latvijas terminoloģijā jēdziens „avotcirkus grava”, būtu lietojams apzīmējot reljefa veidojumus, kuru izcelsmi noteikusi sufozijas, fluvialās erozijas un nogāžu procesu mijiedarbība.

Avotcirkus gravu attīstības galvenais priekšnoteikums Skerškānu loka virsotnē ir nogāžu ģeoloģiskā uzbūve, kur uz smilšmāla morēnas (gQ3) un to pārsedzošo glaciofluviālo (fQ3) nogulumu kontakta veidojas atsevišķi lejupplūsmas avoti vai, biežāk - avotu grupas. Gravas ir īsas (15 līdz 90 m), ar ievērojamu gultnes garenprofila kritumu (>15°) un nogāžu slīpumu. Gravu ūdensguves baseini ir mazi - no 0,29 ha līdz 1,22 ha.

Dabas pieminekļa teritorijā gan no pamatkrasta, gan no I virspalu terases līmeņa paveras ainaviski skati uz Skerškānu loku. Iepretim dabas pieminekļa teritorijai Daugavā atrodas izteiksmīga akumulatīvu veidojumu – vidussēru grupa, Dvorišes sēklis.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi: upju straujteces un dabiski upju posmi (3260), nogāžu un gravu meži (9180*), eitrofas augsto lakstaugu audzes (6430).

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Aizvējiņu pilskalns, lapegļu aleja, kā arī akumulatīvi veidojumi Daugavas gultnē – vidussēres (Dvorišes sēklis). Teritorija izmantojama dabas tūrismam un vides izglītībai.

Dabas datu pārvaldības sistēma
OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/sprogu-gravas>